

เวียดนามผ่านกฎหมายภาษีสรรพสามิตใหม่ เล็งเก็บภาษีน้ำตาล-เครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่

1. เนื้อข่าว

เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2568 สภาแห่งชาติของเวียดนาม (National Assembly) ได้มีมติเห็นชอบร่างกฎหมายภาษีสรรพสามิตฉบับแก้ไข (The Law on Special Consumption Tax (amended)) ซึ่งมีกำหนดเริ่มบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2569 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายขอบเขตการจัดเก็บภาษีให้ครอบคลุมสินค้าและบริการบางประเภทเพิ่มเติม เช่น เครื่องดื่มน้ำอัดลม และเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ ในการลงมติครั้งนี้ มีสมาชิกสภาแห่งชาติเห็นชอบจำนวน 448 จาก 454 คน คิดเป็นร้อยละ 93.72 ของผู้เข้าร่วมประชุม ร่างกฎหมายดังกล่าวประกอบด้วย 4 หมวด 12 มาตรา กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกลุ่มสินค้าที่อยู่ภายใต้และอยู่นอกขอบเขตการเสียภาษี ผู้มีหน้าที่เสียภาษี ฐานภาษี รวมถึงหลักเกณฑ์ในการคืนลด และยกเว้นภาษีสรรพสามิตอย่างชัดเจนและเป็นระบบ

หนึ่งในประเด็นที่ได้รับความสนใจจากสมาชิกสภาแห่งชาติจำนวนมากคือการจัดเก็บภาษีกับเครื่องปรับอากาศ โดยคณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติ (The National Assembly Standing Committee) เห็นชอบให้จัดเก็บภาษีเฉพาะเครื่องปรับอากาศที่มีขนาดความจุระหว่างมากกว่า 24,000 BTU ถึง 90,000 BTU ส่วนเครื่องปรับอากาศที่มีขนาดไม่เกิน 24,000 BTU หรือเกิน 90,000 BTU จะไม่ได้รับผลกระทบจากภาษีดังกล่าว สำหรับผลิตภัณฑ์เครื่องดื่ม รัฐบาลมีแผนจะจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกับเครื่องดื่มที่มีปริมาณน้ำตาลเกิน 5 กรัมต่อ 100 มิลลิลิตร โดยจะเริ่มเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 8 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2570 และเพิ่มเป็นร้อยละ 10 ตั้งแต่ปี 2571 เป็นต้นไป อย่างไรก็ตาม ผลิตภัณฑ์บางประเภทได้รับการยกเว้นจากภาษี ได้แก่ นมและผลิตภัณฑ์นม น้ำแร่ธรรมชาติ น้ำดื่มบรรจุขวด น้ำผลไม้และน้ำผักบริสุทธิ์ น้ำมะพร้าว เครื่องดื่มจากโกโก้ และอาหารเหลวที่มีวัตถุประสงค์ทางโภชนาการ (Liquid foods for nutritional purposes)

นาย Phan Van Mai ประธานคณะกรรมการเศรษฐกิจและการคลัง (The Economic and Financial Committee) ระบุว่า การจัดเก็บภาษีดังกล่าวมีความจำเป็น เพื่อชี้นำพฤติกรรมบริโภคของประชาชน และเป็นไปตามแนวโน้มปฏิบัติในระดับนานาชาติ ทั้งนี้ มีข้อเสนอให้เก็บภาษีกับเครื่องดื่มที่ใช้สารให้ความหวานเทียม แต่คณะกรรมการเห็นว่ายังจำเป็นต้องมีข้อมูลและการประเมินผลกระทบเพิ่มเติมเพื่อไม่ให้เกิดกระทบต่อการฟื้นฟูของภาคธุรกิจ

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสคต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 16 – 20 มิถุนายน 2568

ในด้านเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และเบียร์ อัตราภาษีจะปรับเพิ่มขึ้นตามลำดับตั้งแต่ปี 2569 โดยเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีแอลกอฮอล์มากกว่า 20 ดีกรี และเบียร์ จะเริ่มเก็บภาษีในอัตราร้อยละ 65 และจะเพิ่มขึ้นร้อยละ 5 ต่อปีจนถึงร้อยละ 90 ในปี 2574 ขณะที่แอลกอฮอล์ที่มีปริมาณต่ำกว่า 20 ดีกรี จะเริ่มต้นที่ร้อยละ 35 และค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 60 ภายในปีเดียวกัน

ในส่วนของการเสนอให้ขยายขอบเขตกลุ่มสินค้าที่ต้องเสียภาษี เช่น ผลิตภัณฑ์น้ำตาลชนิดอื่น ทุเรียนพลาสติก เกมออนไลน์ การพนันออนไลน์ และบริการเสริมความงาม คณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติระบุว่ายังมีความเห็นแตกต่างกันและยังไม่สามารถประเมินผลกระทบโดยรวมได้อย่างรอบด้าน จึงเสนอให้ยังคงเนื้อหาตามร่างเดิมไว้ก่อน และจะศึกษาเพิ่มเติมในอนาคต

อีกหนึ่งประเด็นที่สภาแห่งชาติให้ความสำคัญ คือ การคงการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตกับน้ำมันเชื้อเพลิงในระยะนี้ โดยเห็นว่าควรศึกษาและปรับปรุงให้สอดคล้องกับภาษีเพื่อการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และข้อผูกพันระดับสากลภายใต้กรอบ COP26

นอกจากนี้ คณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติยังได้ปรับปรุงถ้อยคำในกฎหมายให้มีความครอบคลุมและชัดเจนมากขึ้น เช่น การเปลี่ยนถ้อยคำจากการพ่นสารเคมี (Pesticide spraying) เป็นในการผลิตทางการเกษตร (In agricultural production) และเห็นชอบให้เพิ่มกลุ่มสินค้าที่ยกเว้นจากภาษี เช่น เครื่องบิน เฮลิคอปเตอร์ และเครื่องร่อนที่ใช้ในการกิจช่วยเหลือผู้ประสบภัย การแพทย์ฉุกเฉิน และการเกษตร

ทั้งนี้ คณะกรรมการประจำสภาแห่งชาติได้รวบรวมและพิจารณาความเห็นของสมาชิกอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะเรื่องอัตราภาษี แนวทางการปรับขึ้นภาษี การคืน ลด และยกเว้นภาษี รวมถึงการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน และเป็นธรรมต่อทุกภาคส่วน

(แหล่งที่มา <https://thesaigontimes.vn/> ฉบับวันที่ 14 มิถุนายน 2568)

2. วิเคราะห์ผลกระทบ

ภาษีสรรพสามิตถือเป็นหนึ่งในเครื่องมือทางเศรษฐกิจที่สำคัญที่รัฐบาลเวียดนามนำมาใช้ในการกำกับพฤติกรรมและการบริโภคของประชาชน คุ้มครองสุขภาพสาธารณะ และเพิ่มรายได้ให้กับระบบงบประมาณของรัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อจำกัดการบริโภคสินค้าหรือบริการที่ไม่จำเป็น หรืออาจส่งผลเสียต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม สินค้าเหล่านี้มักไม่อยู่ในกลุ่มสินค้าจำเป็นในชีวิตประจำวัน และไม่ได้รับการสนับสนุนจากนโยบายสาธารณะในระยะยาว

ในการปรับปรุงกฎหมายภาษีสรรพสามิตครั้งล่าสุด ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2569 รัฐบาลเวียดนามได้ออกแบบโครงสร้างภาษีอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปรับอากาศ ซึ่งมีการยกเว้นภาษีสำหรับเครื่องปรับอากาศขนาดเล็กที่ใช้ในครัวเรือนทั่วไป และจัดเก็บเฉพาะเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่ใช้ในภาคอุตสาหกรรมหรือเชิงพาณิชย์เท่านั้น มาตรการดังกล่าวช่วยลดผลกระทบต่อค่าครองชีพของประชาชนในวงกว้าง ขณะเดียวกันยังสามารถส่งเสริมประสิทธิภาพพลังงานและลดการใช้ทรัพยากรอย่างไม่จำเป็น

ในส่วนของการดื่มที่มีน้ำตาล เวียดนามกำลังเผชิญกับแนวโน้มการบริโภคที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตลอดช่วง 15 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2566 ปริมาณการบริโภคสูงกว่าปี 2552 ถึง 4 เท่า เฉลี่ยอยู่ที่เกือบ 70 ลิตรต่อคนต่อปี หรือประมาณ 1.3 ลิตรต่อสัปดาห์ การบริโภคเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลในปริมาณมากและต่อเนื่องนี้เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญที่ก่อให้เกิดโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) เช่น เบาหวานชนิดที่ 2 โรคหัวใจ หลอดเลือดสมอง และมะเร็ง ซึ่งในปัจจุบัน โรคไม่ติดต่อเรื้อรังเป็นสาเหตุการเสียชีวิตถึงร้อยละ 80 ของประชากรเวียดนาม และส่งผลกระทบอย่างชัดเจนต่อประชากรวัยแรงงาน

ข่าวเด่นประจำสัปดาห์จากสศต. ณ นครโฮจิมินห์ ระหว่างวันที่ 16 – 20 มิถุนายน 2568

ด้วยเหตุนี้ องค์การอนามัยโลก (WHO) จึงสนับสนุนแนวทางการปรับปรุงกฎหมายภาษีสรรพสามิตของเวียดนาม โดยมองว่าเป็นมาตรการเชิงนโยบายที่มีนัยสำคัญในการส่งสัญญาณเตือนแก่ผู้บริโภค ช่วยลดแรงจูงใจในการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ และส่งเสริมการเปลี่ยนพฤติกรรมผู้บริโภคในระยะยาวให้ดีขึ้น

การบังคับใช้กฎหมายฉบับใหม่ยังสะท้อนถึงความพยายามของรัฐบาลเวียดนามในการปฏิรูประบบภาษีให้สอดคล้องกับแนวโน้มสากล โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน สุขภาพประชาชน และการลดคาร์บอนตามเป้าหมายภายใต้ข้อตกลง COP26 ซึ่งนอกจากจะเป็นการตอบโจทก์ด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังส่งผลเชิงบวกต่อภาพลักษณ์ของประเทศในการเจรจาด้านการค้าระหว่างประเทศ และการสร้างระบบเศรษฐกิจที่สมดุลระหว่างการเติบโตและความรับผิดชอบต่อสังคมในระยะยาวอีกด้วย

3. นำเสนอโอกาส/แนวทาง

การประกาศใช้ภาษีสรรพสามิตของรัฐบาลเวียดนามต่อเครื่องดื่มที่มีน้ำตาลและเครื่องปรับอากาศ นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคในประเทศ โดยมาตรการใหม่นี้ไม่เพียงเป็นแนวทางในการเพิ่มรายได้ภาครัฐเท่านั้น แต่ยังสะท้อนถึงทิศทางนโยบายที่ให้ความสำคัญกับสุขภาพของประชาชนและการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สอดคล้องกับแนวโน้มผู้บริโภคเวียดนามที่เริ่มให้ความสนใจกับผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อสุขภาพและยั่งยืนต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ภายใต้บริบทใหม่นี้ ผู้ประกอบการไทยซึ่งมีศักยภาพด้านการผลิต การพัฒนาสินค้านวัตกรรมและความสามารถในการเจาะตลาดอาเซียน มีโอกาสสำคัญในการขยายตลาดในเวียดนาม โดยเฉพาะในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภคที่ปรับตัวได้ทันกับพฤติกรรมผู้บริโภคที่เปลี่ยนแปลงไป

ในกรณีของเครื่องดื่มที่มีน้ำตาล การจัดเก็บภาษีในอนาคตอันใกล้จะทำให้ราคาสินค้ากลุ่มนี้เพิ่มขึ้น ซึ่งอาจส่งผลให้ความต้องการบริโภคลดลง โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์ในกลุ่มเครื่องดื่มอัดลมและน้ำผลไม้ผสม อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงนี้กลับเปิดโอกาสให้ผู้ประกอบการไทยนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางเลือกใหม่ที่ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคยุคใหม่ เช่น เครื่องดื่มสูตรน้ำตาลต่ำ เครื่องดื่มที่ใช้สารให้ความหวานจากธรรมชาติ หรือผลิตภัณฑ์ในกลุ่มสุขภาพ อาทิ น้ำสมุนไพร ชาเขียว และเครื่องดื่มวิตามิน ซึ่งเป็นกลุ่มสินค้าที่ผู้ประกอบการไทยมีความเชี่ยวชาญและมีฐานการผลิตพร้อมต่อยอด

ขณะที่ในกลุ่มเครื่องปรับอากาศ รัฐบาลเวียดนามได้กำหนดจัดเก็บภาษีสรรพสามิตเฉพาะกับเครื่องปรับอากาศขนาดใหญ่ที่มีขนาดเกิน 24,000 BTU ซึ่งส่วนใหญ่ใช้ในภาคอุตสาหกรรม อาคารพาณิชย์ และสถานประกอบการขนาดใหญ่ ส่งผลให้ตลาดเครื่องปรับอากาศขนาดเล็กถึงกลางที่ใช้ในครัวเรือนยังคงไม่ถูกระทบจากนโยบายภาษีใหม่นี้ ผู้ผลิตไทยที่สามารถผลิตเครื่องปรับอากาศประหยัดพลังงาน มีคุณสมบัติเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และตั้งราคาขายได้อย่างเหมาะสม จะมีความได้เปรียบในการเจาะตลาดครัวเรือนเวียดนาม ซึ่งมีแนวโน้มเติบโตต่อเนื่องตามการขยายตัวของเมืองและรายได้ครัวเรือน

เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์จากโอกาสนี้ได้อย่างเต็มที่ ผู้ประกอบการไทยควรวางกลยุทธ์ทางธุรกิจเชิงรุก โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสินค้าให้สอดคล้องกับกระแสการบริโภคเพื่อสุขภาพ ปรับสูตรผลิตภัณฑ์ให้เหมาะสมกับรสนิยมของผู้บริโภคเวียดนาม ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพิ่มมูลค่าแบรนด์ผ่านช่องทางดิจิทัล รวมถึงสร้างพันธมิตรทางธุรกิจในเวียดนามทั้งด้านการผลิต การกระจายสินค้า และการจัดจำหน่าย เพื่อยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันและลดผลกระทบจากต้นทุนที่อาจเพิ่มขึ้นในอนาคต